

Ф.И.О педагога -Никифорова Алина Исаевна

Место работы:

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение детский сад №19 «Мичил».с Борогонцы Усть –Алданский улус, Республики Саха (Якутия)

Сценарий: « Хомурдуос оҕото күүһүннүүн арахсар.» Орто бөлөх оҕолоругар аналлаах сценарий.

Соруктара:

Музыка , поэзия, хамсаныылаах уонна театриализованнай оонньуулар комолорунэн оҕо күүһүннүү костуулэр тустарынан билиитик бигэргэтии уонна кэнэтии.

Оҕону тутта айыыга , хомоҕой хамсатыылары , соптоох интонацияны , этигэн мимиканы булууга коҕулээһин.

Айылбаҕа уонна кини олохтоохторугар :

Кыылга –суолгэ ,хамсыыр –харамайга , уунээйигэ харысхаллаах сыһыаны иитии.

Оонньуур оруоллар:

Уулахан дьон:

Ытааччы ,

Күүһүн ,

Хомурдуос ,

Тыа ичччитэ – Лесовик.

Оҕолор :

Баҕачааннар ,

Бырдах,

Кымырдаҕасчааннар,

Кубахчаан,

Саһылчаан,

Эһэ,

Барабыайчаан.

Киэргэтии :

Куһунну тыа, тыа сазатыгар-хатынчаан , тыа иччитин Лесовик кыракый балаҕан дьиэтэ ,бадараацца – баҕачааннар, кымырдаҕастар Т.Агафонова « Куһунну ырыа», залга оҕолор киирэллэр.

Ытааччы :

Дьиктитэ суох олоххун олоҕорбокку

Куһунну тыа – бу эмиэ дьикти.

Аптаах остуоруйа тыата

Биһигини ыалдьыттата ынырда.

1 оҕо :Тыал . Сэбирдэх туһуутэ.

Котоллор комус сэбирдэхтэр

Бу биһиэхэ Куһун кэллэ

Озолорго уорууну азалаа.

2 оҕо:Суолу –киһи , ыллыгы

Кун сарданата кулумнэттэ.

Ардах хурустаал таммазын

Сэбирдэххэ туһэрдэ.

3 оҕо : Сэбирдэхтэр хатын лабаатыттан

Комус кургуомунэн котоллор,

Кунду куһун биһигини

Кэрэтинэн уордэр.

4 оҕо: Куһун , куһун –кэрэзин!

Ардах туһэн тобургуур!

Оргууй тыаһаан сэбирдэхтэр

Туннук нонуо котоллор!

Ытааччы : Ой ,оҕолор, истэбит дуо? Тыа сабатыгар бэйэтин балазаныгар ким –эрэ утуйа сытар. Куттаныман озолоор , кини кытаанах да , куһазан санаата суох. Ити тыа иччитэ **Лесовик** . Чэ, озолоор, бары бииргэ Тыа иччитин ынырыазын .

Озолор: Лесовик , тургэнник уһугун , биһигини кытта оонньоо !(оонньоу экирэтиһэ оонньоу)

Лесовик :Оо , уһуннук да утуйбуппун.

Миигин ухугуннарбыт, бу

Кимнээх кэллилэр?

Бэрт кордоох- нардах дьон быһыылааххыт

Дорооболорун озолоор!

(Норуон – норгуй буоллун).

Бытааччы :Билиги озолор эйиэхэ , эн тыазар ыалдьыттыы кэллибит, эйигин кытта оонньуу , ккулэйдии.

Лесовик:Дьэ , озолор тугу сатыыгыт? билэзит?

Бытааччы : Таабырыны таайаллар ,

Ыллыыллар ,оонньуулар-корулууллар.

Лесовик :Дьэ ,билигин бэрэбиэркэлиэм!

(Таабырын таайтарар)

1.Хойуу тыаба олоробун,

Сылаас сымнабас сонноохпун,

Кырдыабас дууп кондойугэр

Эриэхэни кирэбин! **(Тууц)**

2.Бэстэр анныларыгар, харыйалар анныларыгар

Иннэлэрдээх моһоччук сытар уһу! **(Дьуос)**

3. Сыыр урдугэр ,сыыр анныгар ,

Хатын анныгар, харыйа анныгар,

Хороводтаах ,эрэтинэн

Бэргэхэлээх эрээттэр тураллар! **(Тэллэйдэр)**

Лесовик :

Маладыастар. Билигин учугэйдик оностон , олоруц уонна остуоруйата истин. Ол гынан баран, мин остуоруйабын эһигиннинн бииргэ кэпсиибин.

Хомурдуос котор:

Олорбута эбитэ уһу уруц кун анныгар кырачаан Хомурдуос. Ким билиэй, кини ханна олорорун. Ардыгар хара тыаба котор , ардыгар хонууга тахсар . Туун ханна ситэр да, онно утуйар.

Дьэ биирдэ хомурдуос хатыц анныгар уһуктубут уонна соһуйан, дьиктиргээн хаһыты туспут:

Хомурдуос Жучок: Ой , хатынчааным барахсан ! Корун эрэ , кини кыһыл комус буолбут дии! Сэбирдэхтэрэ саһарбыттар ,тула чыычаахтар уорунэн котоллор. Бу туох буолла!

Ытааччы ,оболор:

Куһун ,Комус Куһун кэллэ!

Хомурдуос Жучок:

Ол аата тугуй? Бука , Куһун тыа устун оргууй абай сылдыар, ким да истибэт ? Кини ханан ааһар да, онно туох барыта саһарар. Куһун диэн дьэ оннук дуо?

Ытааччы :

Иһит эрэ, хомурдуос! Оболор эйиэхэ комус Куһун туьунан хоһоон аабыахтара, ырыа ыллыахтара.

1 озо:Куһун оргууй кэлиээ,

Олбуор ааныгар тохтуоҕа, оччоҕо

Хатыц сэбирдэҕэ саһарыа

Эн суолгар туһуоҕэ.

2 озо: Оско куһун (хана эрэ) чугас буоллабына

Сарсыарда эрдэ хонууларга

Манан туманнар туһуохтэрэ ,

Ол кэнниттэн хайаан да куут

Сиибиктэ ардахтары .

Хоровод: « Куһун ыалдытты кэллэ»

Хомурдуос Жучок: Даа .Куһун , чахчы , кэрэ костуулээх эбит!

Ытааччы:Дьэ , билигин бары бииргэ

Комус куһуну ынырабыт!

Бары:

Комус куһун , Комус куһун !

Ыалдытты кэл биһиэхэ.

Куһун :

Дорооболорун,о5олоор!

Дорообо, Хомурдуос!

Бу мин Куһун буолабын!

Мин уунээйилэри кыһыл комус оцнуубун, бары харамайдарга кыһыцца бэлэмнэнэргэ комолоһобун, оттон котордор арацас бэлиэни кордохторунэ сылаас дойдуларга бараары мусталлар.

Хомурдуос:

Котордор бары бараллар дуо?

Куһун :

Суох, тымныыттан куттаммат котордор хаалаллар, арай оттон скворецтар барарга бэлэмнэнэн эрэллэр.

(Ырыа « Улетает скворушка)

Хомурдуос :

Чыычаахтар , барыман, миэхэ кэлин, хатыцчааным анныгар. Бары котон , баран эрэллэр: Мин со5ото5ун хайдах буолабын? Мин ойдоотум, билигин куолгэ котуом .

Куолгэ до5отторум базачааннар уонна бырдах миигин куутэллэр.

(Ырыа « Про лягушат и комара») Т.Волгиной.

Хомурдуос:

Ба5ачааннар , уу наһаа тымныы . Хата , тахсаммыт оонньоохайын.

(оонньоу « Веселые лягушата»)

Хомурдуос: Оо , кымырда5асчааннар , кымырда5астаар.

Кымырда5ас: (Ункуу « Как у наших у ворот»)

Кымырда5астар: Сэбирдэхтэри тыал котуттэ,

Бала5аммытын урэйдэ.

Хомурдуос:Сэбирдэхтэр , сэбирдэхтэр

Котун манна

Кырдыа5астар иэдээннэ тубэстилэр.

(Ункуу « Танец с листьями»)

Күһүн:

Сэбирдэхтэр- маладыастар .

Тыалтан , ардактан кистээтилэр

(Ырыа « Грустный дождик» Л.Кузьминой)

Күһүн: Ардах барыгытын куттаата,

Кэлин , ардактан куотун (Зонтигын аар).

Кубахчаан:Кунтэн кун тымныйар ,

Кунтэн кун ардыр,

Тэтин сэбирдэбин курдук

Титириибин, сытыйабын

Уйалаабым буоллар даа

Кубус кураанах , сьп-сылаас,

Ириэриэм этэ онно атактарбын, кулгаактарбын.

Күһүн;

Зонтик анныгар кэл, кырачаан. Атактаргын ириэриэм –суурэн хаалыан.

Саһылчаан:З

онтигын эйиэхэ дыктилээх:

Уһуоммутугэр да кырабас буолбатах.

Күһүн;

Саһылчаан , тизтэй биһиэхэ

Коп кутуруккун куурда.

Эһэ:

Утуо кун-бука барыгытыгар!

Зонтик анныгар киирэбин дуо?

Муннубун, кулгаакпын ириэрэ?

Күһүн;

Миэстэ барыбытыгар тийиэ!

Ол барабыай котон иьэр,

Сацата иһиттэн тахсыбат.

Барабыай :

Ардах аннынан котоммун

Онно –манна сиэмэ кордоотум,

Кынаттарым ыараатылар

Нэьиилэ-нэьиилэ котобун.

Куһун;

Барабыайчаан , биьихэ кэл,

Ардах – ааста , кун коруо.

Уцкуу

Куһун:

Энигини кытта арахсар кэмим кэллэ

Хайдах курдук эйэлээхтик оонньоотубут,

Ыллаатыбыт-туойдубут, ункуулээтибит.

Ол эрэри , арахсар кэм кэллэ да,

Сотору кэминэн корсуохпут!

Корсуоххэ дылы! (Куһун кэшиллэрин түнэтэр).

Ыытааччы:

Кой халлаанна кун корор,

Куһунну тыабыт кэрэтиэн!

Корсуоххэ дылы, Комус Куһун!

Махтал буоллун, куһунну бэлэхтэргэр.

Оттон биһиги дьээбитигэр тоннобут.

